

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

Київ

Про затвердження Положення про особливості діяльності об'єднаних кредитних спілок

Відповідно до статей 7, 15, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 23 Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, статей 37, 38, 61, 63, 64, пункту 16 розділу XI Закону України “Про кредитні спілки”, з метою врегулювання особливостей діяльності об'єднаних кредитних спілок та здійснення контролю за додержанням законодавства кредитними спілками, які є членами об'єднаної кредитної спілки, Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про особливості діяльності об'єднаних кредитних спілок (далі – Положення), що додається.
2. Об'єднаним кредитним спілкам розробити та привести свої внутрішні документи, діяльність у відповідність з вимогами цього Положення до 01 липня 2024 року.
3. Департаменту методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ (Сергій Савчук) після офіційного опублікування довести до відома об'єднаних кредитних спілок інформацію про прийняття цієї постанови.
4. Постанова набирає чинності з 01 січня 2024 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 33

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України

Положення про особливості діяльності об'єднаних кредитних спілок

I Загальні положення

1. Це Положення розроблене відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, “Про кредитні спілки” (далі – Закон про кредитні спілки) з метою забезпечення фінансової стійкості членів об'єднаних кредитних спілок, процесу підтримки платоспроможності та ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки, здійснення контролю за додержанням законодавства кредитними спілками, які є членами об'єднаної кредитної спілки (далі – члени об'єднаної кредитної спілки).

2. Терміни, які використовуються в цьому Положенні, уживаються в таких значеннях:

1) вільні кошти фонду підтримки ліквідності – кошти фонду підтримки ліквідності щодо яких об'єднана кредитна спілка може прийняти рішення про направлення своїм членам на підтримку ліквідності в рамках роботи системи підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки;

2) вільні кошти фонду стабілізації – кошти фонду стабілізації об'єднаної кредитної спілки, за виключенням коштів, наданих членам об'єднаної кредитної спілки на умовах субординованого боргу, щодо яких об'єднана кредитна спілка може прийняти рішення про направлення їх для відновлення платоспроможності своїх членів;

3) комітет фонду стабілізації – спеціально створений комітет при раді об'єднаної кредитної спілки, який здійснює управління фондом стабілізації об'єднаної кредитної спілки та приймає рішення щодо використання його коштів;

4) об'єднана кредитна спілка – кредитна спілка, заснована іншими кредитними спілками на кооперативних засадах з метою сприяння фінансовій стійкості таких кредитних спілок, здійснення діяльності відповідно до Закону про кредитні спілки, що отримала ліцензію на здійснення діяльності кредитної спілки у порядку, передбаченому Законом про кредитні спілки;

5) фонд підтримки ліквідності – кошти, які знаходяться в ліквідних активах об'єднаної кредитної спілки та використовуються лише для надання кредитів

членам об'єднаної кредитної спілки у рамках системи підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки;

б) фонд стабілізації – кошти, акумульовані об'єднаною кредитною спілкою на окремому банківському рахунку об'єднаної кредитної спілки, для відновлення платоспроможності членів об'єднаної кредитної спілки;

Інші терміни, що використовуються в цьому Положенні, вживаються в значеннях, визначених у Законі про кредитні спілки та інших законодавчих актах України і нормативно-правових актах Національного банку України (далі – Національний банк).

3. Дія цього Положення поширюється на об'єднані кредитні спілки.

4. Об'єднана кредитна спілка здійснює діяльність відповідно до статті 4 Закону про кредитні спілки та має право:

1) забезпечувати роботу системи з підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки з урахуванням вимог, встановлених цим Положенням;

2) створювати фонд стабілізації та здійснювати підтримку фінансової стійкості членів об'єднаної кредитної спілки з урахуванням вимог, встановлених цим Положенням;

3) представляти інтереси кредитних спілок з питань їх реєстрації та ліцензування, за умови прийняття відповідного рішення установчими (загальними) зборами кредитної спілки;

4) надавати кредитним спілкам та членам об'єднаної кредитної спілки послуги із здійснення за договором аутсорсингу ключових функцій, окремих завдань та процесів у межах здійснення таких функцій відповідно до статті 29 Закону про кредитні спілки.

5. Кількість засновників об'єднаної кредитної спілки повинна бути не менше 20 кредитних спілок.

6. Об'єднана кредитна спілка отримує ліцензію на діяльність кредитної спілки у порядку, передбаченому Законом про кредитні спілки та нормативно-правим актом Національного банку, що регулює питання авторизації надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг.

7. Об'єднана кредитна спілка створюється на підставі рішення установчих зборів її засновників.

8. Засновники об'єднаної кредитної спілки набувають статусу членів об'єднаної кредитної спілки після її державної реєстрації і повної сплати вступного та обов'язкового пайових внесків у порядку, встановленому Законом про кредитні спілки та статутом об'єднаної кредитної спілки.

Повноваження засновника об'єднаної кредитної спілки закінчуються після державної реєстрації об'єднаної кредитної спілки в порядку, передбаченому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань".

9. Об'єднана кредитна спілка має право надавати фінансові послуги, які були включені до ліцензії на діяльність кредитної спілки, відповідно до нормативно-правового акта Національного банку що регулює питання авторизації надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг, лише кредитним спілкам, які є її членами, а у випадках передбачених законодавством – членам кредитних спілок, які є членами об'єднаної кредитної спілки.

10. Членом об'єднаної кредитної спілки має право стати кредитна спілка, що відповідає вимогам, установленим статутом об'єднаної кредитної спілки, та має ліцензію на діяльність кредитної спілки. Членство кредитних спілок в об'єднаних кредитних спілках є обов'язковим, у випадках передбачених законодавством.

11. Об'єднані кредитні спілки здійснюють діяльність на підставі статуту об'єднаної кредитної спілки, відповідно до Закону про кредитні спілки, та повинні дотримуватися вимог нормативно-правових актів Національного банку щодо питань регулювання діяльності кредитних спілок та цього Положення.

II Система підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки

12. Об'єднана кредитна спілка має право забезпечувати роботу систему підтримки ліквідності кредитних спілок, які є членами об'єднаної кредитної спілки (далі – члени об'єднаної кредитної спілки).

13. Об'єднана кредитна спілка створює фонд підтримки ліквідності для забезпечення роботи системи підтримки ліквідності.

Кошти фонду підтримки ліквідності акумулюються об'єднаною кредитною спілкою на окремому банківському рахунку об'єднаної кредитної спілки

14. Об'єднана кредитна спілка зобов'язана розробити внутрішній документ щодо створення та функціонування системи підтримки ліквідності кредитних спілок та фонду підтримки ліквідності (далі – Положення щодо підтримки ліквідності) до створення фонду підтримки ліквідності.

15. Положення щодо підтримки ліквідності повинно визначати:

1) порядок створення та функціонування фонду підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки;

2) умови та вимоги, за дотримання яких член об'єднаної кредитної спілки, має право отримати кредит з фонду підтримки ліквідності.

16. Внутрішні документи, що регулюють порядок створення та функціонування фонду підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки, рішення щодо створення фонду підтримки ліквідності, джерел наповнення такого фонду, загальних умов його використання приймаються загальними зборами членів об'єднаної кредитної спілки.

17. Управління фондом підтримки ліквідності здійснюється виконавчим органом об'єднаної кредитної спілки відповідно до визначених повноважень, який на регулярній основі, але не рідше одного разу на рік, подає на розгляд та затвердження загальних зборів членів об'єднаної кредитної спілки звіт про використання коштів фонду підтримки ліквідності.

18. Вільні кошти фонду підтримки ліквідності можуть розміщуватися в таких ліквідних активах:

1) на поточних рахунках у банках (за винятком сум, що стосуються коштів, використання яких обмежено, та/або за виключенням коштів на рахунках у банках, що віднесені до категорії неплатоспроможних);

2) на вкладних (депозитних) рахунках у банках, які можуть бути вільно реалізовані протягом трьох місяців;

3) цінних паперах, емітованих центральними органами виконавчої влади України або гарантовані Кабінетом Міністрів України, та облігаціях міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України, які не мають обтяження.

Частка активів, розміщених відповідно до підпунктів 1 та 2 пункту 18 розділу II цього Положення, в одному банку не має перевищувати 25% від загальної суми вільних коштів фонду підтримки ліквідності, розміщеної в банках.

Концентрація вільних коштів фонду підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки в одному з активів, зазначених в підпункті 3 пункту 18 розділу II цього Положення, не повинна перевищувати 50% від всієї суми фонду підтримки ліквідності.

19. Об'єднана кредитна спілка, при визначенні умов, надання членам об'єднаної кредитної спілки кредитів з фонду підтримки ліквідності, повинна дотримуватися наступних вимог:

1) строк дії договору кредиту, наданого за рахунок коштів фонду підтримки ліквідності, не має перевищувати 6 місяців;

2) пролонгація договору кредиту, наданого за рахунок коштів фонду підтримки ліквідності, може здійснюватися у межах строку, визначеного підпунктом 1 пункту 19 розділу II цього Положення;

3) розмір кредиту на підтримку ліквідності не може перевищувати трикратного розміру внеску внесеного кредитною спілкою-позичальником до фонду підтримки ліквідності;

20. Об'єднана кредитна спілка, при визначенні вимоги до своїх членів об'єднаної кредитної спілки, які можуть отримати кредит з фонду підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки, повинна дотримуватися наступних вимог:

1) кошти з фонду підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки надаються членам об'єднаної кредитної спілки, які мають значення нормативу ліквідності нижче 120 відсотків мінімального рівня, встановленого Національним банком;

2) кошти з фонду підтримки ліквідності членів об'єднаної кредитної спілки надаються членам об'єднаної кредитної спілки, які мають зниження або порушення показника ліквідності, встановленого об'єднаною кредитною спілкою для членів об'єднаної кредитної спілки;

3) кошти з фонду системи підтримки ліквідності мають надаватися за умови надання членом об'єднаної кредитної спілки розрахунку їх поворотності у строки, визначені в заявці на кредит.

III Фонд стабілізації об'єднаної кредитної спілки

21. Об'єднана кредитна спілка може утворити фонд стабілізації для підтримки платоспроможності членів об'єднаної кредитної спілки.

22. Особливості діяльності та управління фондом стабілізації та використання його активів встановлюються Законом про кредитні спілки, цим Положенням та внутрішніми документами об'єднаної кредитної спілки.

23. Об'єднана кредитна спілка, яка утворює фонд стабілізації, повинна дотримуватися вимог визначених у пунктах 24-32 розділу III цього Положення.

24. Фонд стабілізації створюється за рішенням загальних зборів об'єднаної кредитної спілки.

25. Загальні збори членів об'єднаної кредитної спілки, яка утворює фонд стабілізації:

- 1) обирають із числа членів ради об'єднаної кредитної спілки комітет фонду стабілізації для управління фондом стабілізації;
- 2) визначають можливі джерела формування фонду стабілізації;
- 3) визначають загальні умови його використання.

26. Комітет фонду стабілізації:

1) здійснює розгляд заявок членів об'єднаної кредитної спілки щодо отримання коштів з фонду стабілізації;

2) має право звертатися до ризик- або комплаєнс-менеджерів для отримання висновків та виконавчого органу об'єднаної кредитної спілки для отримання попереднього рішення щодо розгляду заявки члена об'єднаної кредитної спілки;

3) приймає рішення про надання або відмову в наданні коштів з фонду стабілізації за результатом опрацювання працівниками об'єднаної кредитної спілки заявок членів об'єднаної кредитної спілки та висновків ризик- або комплаєнс-менеджерів, попереднього рішення виконавчого органу об'єднаної кредитної спілки (у разі їх наявності);

4) визначає умови, на яких будуть надані кошти членам об'єднаної кредитної спілки з фонду стабілізації;

5) визначає напрямки інвестування вільних коштів фонду стабілізації, дотримуючись обмежень, встановлених у пункті 28 розділу III цього Положення;

б) на регулярній основі, але не рідше одного разу на рік, подає на розгляд та затвердження загальних зборів членів об'єднаної кредитної спілки звіт про використання коштів фонду стабілізації.

27. Комітет фонду стабілізації приймає рішення, визначені в підпунктах 3-5 пункту 26 розділу III цього Положення, якщо за нього проголосували не менше 75 відсотків членів комітету від його персонального складу.

Член комітету фонду стабілізації не має права брати участь у прийнятті рішення комітетом у разі виникнення у нього реального чи потенційного конфлікту інтересів.

28. Вільні кошти фонду стабілізації можуть розміщуватися:

1) на рахунках у банках, максимальна сума яких не перевищує 80% від загальної суми коштів фонду стабілізації. При цьому частка в одному банку не може перевищувати 25% від загальної суми коштів фонду стабілізації, розміщених у банках;

2) у цінні папери, емітовані центральними органами виконавчої влади України або гарантовані Кабінетом Міністрів України, та облігаціях міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України, які не мають обтяження, максимальний розмір яких не перевищує 40% від загальної суми коштів фонду стабілізації.

29. Кошти за рахунок фонду стабілізації можуть надаватися члену об'єднаної кредитної спілки на умовах субординованого боргу та/або у формі безповоротних внесків до капіталу кредитної спілки.

30. Об'єднана кредитна спілка повинна визначити порядок надання коштів за рахунок фонду стабілізації у внутрішніх положеннях.

31. Кошти за рахунок фонду стабілізації можуть надаватися члену об'єднаної кредитної спілки у разі:

1) зменшення нормативу достатності регулятивного капіталу (Н1) або капіталу першого рівня (Н2) до мінімального або нижче мінімального рівня, встановленого нормативно-правовим актом Національного банку що регулює питання регулювання діяльності кредитних спілок для такого нормативу;

2) зменшення у члена об'єднаної кредитної спілки, який звернувся щодо отримання коштів з фонду стабілізації, показника розміру достатності капіталу нижче мінімального рівня, встановленого об'єднаною кредитною спілкою для своїх членів;

3) необхідності проведення заходів зі збільшення капіталу члена об'єднаної кредитної спілки, передбачених планом відновлення діяльності кредитної спілки, затвердженим Національним банком.

32. Об'єднаній кредитній спілці надавати кошти членам об'єднаної кредитної спілки з фонду стабілізації за інших умов, ніж визначені пунктом 31 розділу III цього Положення, забороняється.

33. Кошти фонду стабілізації обліковуються окремо від інших активів об'єднаної кредитної спілки (на окремому банківському рахунку та окремих облікових рахунках об'єднаної кредитної спілки) та не можуть використовуватися для виконання інших зобов'язань об'єднаної кредитної спілки.

34. Дохід від використання коштів фонду стабілізації збільшує фонд стабілізації.

IV Контроль за діяльністю членів об'єднаної кредитної спілки та звітування до Національного банку.

35. Об'єднана кредитна спілка за рішенням її колегіальних органів може встановлювати додаткові вимоги до членів об'єднаної кредитної спілки щодо їх організаційної структури, корпоративного управління, достатності капіталу, подання фінансової звітності.

36. Об'єднана кредитна спілка проводить оцінку діяльності членів об'єднаної кредитної спілки та дотримання ними додаткових вимог, встановлених об'єднаною кредитною спілкою (у випадку їх встановлення).

37. Об'єднана кредитна спілка у разі виявлення під час здійснення оцінки діяльності членів об'єднаної кредитної спілки суттєвих порушень, визначених у пункті 38 розділу IV цього Положення, протягом п'яти робочих днів повинна повідомити Національний банк про виявлені порушення.

38. Суттєвими порушеннями у діяльності члена об'єднаної кредитної спілки є:

1) порушення пруденційних нормативів, визначених в нормативно-правовому акті Національного банку що регулює питання регулювання діяльності кредитних спілок;

2) порушення вимог, що встановлені для обмеження ризиків кредитних спілок за операціями з фінансовими інструментами, визначених в Положенні про регулювання діяльності кредитних спілок;

3) інші порушення, які об'єднана кредитна спілка вважає суттєвими порушеннями.

39. Повідомлення про виявлені суттєві порушення членів об'єднаної кредитної спілки направляється в довільній формі та повинно містити:

1) інформацію про суттєве порушення, виявлене об'єднаною кредитною спілкою, та причини, які сприяли вчиненню такого порушення;

2) інформацію про рекомендації, надані об'єднаною кредитною спілкою відповідному члену об'єднаної кредитної спілки (у разі їх наявності);

3) інформацію про вжиті членом об'єднаної кредитної спілки заходи щодо усунення порушення до моменту направлення Національному банку відповідного повідомлення про виявлення суттєвого порушення.

40. Об'єднана кредитна спілка направляє Національному банку звіт про дотримання членами об'єднаної кредитної спілки додаткових вимог, встановлених об'єднаною кредитною спілкою (далі – звіт щодо вимог об'єднаної кредитної спілки), за формою, наведеною в додатку до цього Положення, та в строки, визначені в пункті 42 розділу IV цього Положення.

41. Звіт об'єднаної кредитної спілки повинен містити:

1) перелік додаткових вимог, встановлених для членів об'єднаної кредитної спілки;

2) найменування членів об'єднаної кредитної спілки;

3) інформацію про дотримання членами об'єднаної кредитної спілки вимог, зазначених відповідно до підпункту 1 пункту 41 розділу IV цього Положення;

4) інформацію про рекомендації, надані членам об'єднаної кредитної спілки які порушували встановлені об'єднаними кредитними спілками вимоги.

42. Звіт об'єднаної кредитної спілки направляється Національному банку:

1) за перше півріччя - до 25 липня звітного року;

2) за друге півріччя – до 25 січня року, наступного за звітним.

Додаток
до Положення про особливості
діяльності об'єднаної кредитної спілки
(пункт 40 розділу IV)

Звіт про дотримання членами об'єднаної кредитної спілки додаткових
вимог

Станом на _____

Таблиця

№ з/п	Найменування кредитної спілки	Вимога № 1		Вимога № 2		Рекомендації, надані членам об'єднаної кредитної спілки (у разі порушення вимоги)
		Прийнятне значення	Фактичне значення	Прийнятне значення	Фактичне значення	
1	2	3	4	5	6	7
1	(назва кредитної спілки)					

Пояснення до заповнення додатку.

1. Об'єднана кредитна спілка заповнює в таблиці додатку інформацію по кожному члену об'єднаної кредитної спілки щодо прийнятного та фактичного значенням для кожної вимоги, яка встановлена для членів об'єднаної кредитної спілки.

2. Об'єднана кредитна спілка доповнює таблицю новими колонками (після колонки б), в залежності від кількості вимог, встановлених для членів об'єднаної кредитної спілки.

3. У останній колонці таблиці зазначаються рекомендації, які були надані членам об'єднаної кредитної спілки (у разі порушення зазначених вимог).

4. Інформація заповнюється по всім членам об'єднаної кредитної спілки. Таблиця доповнюється новими рядками в залежності від кількості членів об'єднаної кредитної спілки.